

אונאה

1. אהבת הריע ב,ד

כמה גדול כח אונאה יש לך לדעת ממה שאמרו על מעשה דר"א בפרק הזהב (ב"מ נט ב') תנן התם חתכו חליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר"א מטהר וחכמים מטמאין וזהו תנור של עכנאי מאי עכנאי אמר רב יהודה אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנא זו וטמאוהו.

תנא באותו היום השיב ר"א כל תשובות שבעולם ולא קבלו הימנו אמר להם אם הלכה כמותי חרוב יוכיח נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי לה ד' מאות אמה אמרו לו אין מביאין ראייה מן החרוב, חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו חזרו אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראייה מן אמת המים, חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו הטו כותלי בית המדרש ליפול גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחין זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם לא נפלו מפני כבוד של ר"י ולא זקפו מפני כבודו של ר"א ועדיין מטיין ועומדין, חזר ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאת בת קול ואמרה מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו בכל מקום, עמד ר"י על רגליו ואמר תורה לא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר ר' ירמיה אין אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבת בתורה בהר סיני אחרי רבים להטות, אשכחיה ר' נתן לאליהו אמר ליה מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא אמר ליה קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני.

אמרו אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפו באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיענו אמר להם רבי עקיבא אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיענו ונמצא מחריב את כל העולם כולו מה עשה רבי עקיבא לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפינו ברחוק ד' אמות א"ל ר"א עקיבא מה יום מיזמים א"ל רבי כמדומה לי שחבירך בדלים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמש וישב ע"ג קרקע וזלגו עיניו דמעות לקה העולם שלישי בזיתים ושלישי בחטים ושלישי בשעורים אף בצק שבידי אשה טפת. תנא אף גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו ר"א עיניו ושרף ואלף ר"ג היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבש"ע גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקת מישראל נח הים מזעפו. אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דרבן גמליאל הויא מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקת ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא אשכחתיא דנפל על אפיה אמרה ליה קום קטלית לאחי אדהכי נפיק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה :

2. מדרש רבה בראשית פרשה ח פסקה ה

(ה) א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים יברא הה"ד (תהלים פה) חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה שלך תעלה אמת מן הארץ הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח.

3. עין יעקב על מסכת סנהדרין אות (ב)

יְכֹן מִשָּׁה הָיָה אוֹמֵר, "יִקַּב הַדִּין אֶת הָהָר". אֶבֶל אֶהְרֶן - אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם.

4. ערפלי טוהר / עמוד כא

... ישנם צדיקים, שאם יותן להם חופש גמור, מתדמה בדעתם שהיו משמידים את הכל, את כל החי ואת היקום כולו. כדי שיחודש הכל בצורה יותר מעולה, ובכל מקום שנתן עיניו מיד נשרף, מפני שהם אינם יכולים להסתגל לשפלותה של הבריאה המוגבלת, וכל זה הוא מפני עומק הגבורה של שלהבת הקדושה שבהם, שאינם סובלים כל דבר חוץ מהשלימות המוחלטת האלהית. ומאש קודש זה יצא כל חוס הזריזות של חסד, משפט וצדקה, ומתגלה באור הנשמה החוש העליון של מורח ודאין. והיכה ארץ בשבט פיו, וברוח שפתיו ימית רשע, והיה צדק אזור מתניו, והאמונה אזור חלציו, וגר זאב עם כבש, ונמר עם גדי ירבע, כשיופיע משיח, נחש דקדושה.

5. מדרש תנחומא חקת פרק ח

בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה יושב ועוסק בפרשת פרה אדומה הלכה בשם אומרה רבי אלעזר בני אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים אמר משה לפניו רבש"ע העליונים ותחתונים שלך הן ואתה אומר הלכה בשמו של בשר ודם א"ל צדיק אחד עתיד לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בפרשת פרה אדומה תחלה רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים אמר לפניו רבון העולמים יהי רצון שיהא מחלצי א"ל חייך שהוא מחלציד הה"ד ושם האחד אליעזר (שמות יח)

6. רש"י על בראשית פרק לו פסוק לג

חיה רעה אכלתהו - נתנצה בו רוח הקדש (ב"ר) סופו שתתגרה בו אשת פוטיפר ולמה לא גלה לו הקב"ה לפי שהחרימו וקללו את כל מי שיגלה ושתפו להקב"ה עמהם (תנחומא) אבל יצחק היה יודע שהוא חי אמר היאך אגלה והקב"ה אינו רוצה לגלות לו :

7. משנה מסכת חגיגה פרק ב

(ב) יוֹסֵי בֶן יוֹעֶזֶר אוֹמֵר שְׁלֵא לְסֻמוֹף, יוֹסֵי בֶן יוֹחָנָן אוֹמֵר לְסֻמוֹף. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרִיחָה אוֹמֵר שְׁלֵא לְסֻמוֹף, נְתַאי הָאֶרְבֵּלִי אוֹמֵר לְסֻמוֹף. יְהוֹדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר שְׁלֵא לְסֻמוֹף, שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטוֹחַ אוֹמֵר לְסֻמוֹף. שְׁמַעֲיָה אוֹמֵר לְסֻמוֹף, אֲבִטְלִיּוֹן אוֹמֵר שְׁלֵא לְסֻמוֹף. הֵלֵל וּמְנַחֵם לֹא נִחְלְקוּ. יָצָא מְנַחֵם, נִכְנַס שְׁמַאי. שְׁמַאי אוֹמֵר שְׁלֵא לְסֻמוֹף, הֵלֵל אוֹמֵר לְסֻמוֹף. הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ נְשִׂאִים, וְשֹׁנֵי לָהֶם אֲבוֹת בֵּית דִּין: 7א. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף טז/ב יצא מנחם ונכנס שמאי כו': להיכן יצא אביי אמר יצא לתרבות רעה...

8 תלמוד בבלי מסכת חולין דף ס/ב

אמרה ירח לפני הקב"ה רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אמר לה לכי ומעטי את עצמך אמרה לפניו רבש"ע הואיל ואמרת לפניך דבר הגון אמעיט את עצמי אמר לה לכי ומשול ביום ובלילה אמרה ליה מאי רבותיה דשרגא בטיהרא מאי אהני אמר לה זיל לימנו בד ישראל ימים ושנים אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופותא דכתיב והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים זיל ליקרו צדיקי בשמך יעקב הקטן שמואל הקטן דוד הקטן חזייה דלא קא מיתבא דעתה אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח והיינו דאמר ר"ש בן לקיש מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו להי אמר הקב"ה שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח.